

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• FOR RELIGION OG KULTUR •

78. ÅRGANG

19. FEBRUAR 1966

A V I N N H O L D E T :

OM FAMILIEN IDAG

MESSELITURGIEN - FILM - BLIKK PÅ TIDEN - LITTERATUR

- UTLANDET - FASTEMANDAT - LESERBREV

NR

4

NESTE NUMMER UTKOMMER 5. MARS 1966

AV KIRKENS LIV

Uken 20.—26. februar

Uken 27. feb.—5. mars

SØNDAG
QUINQUAGESIMA.

Epistel: 1. Kor. 13, 1—14

Evangelium: Lukas 18, 31—43

Kjærligheten kjenner ikke til a-vind, handler ikke tankeløst, er ikke gjerrig. Den gleder seg over sannhet. Kjærligheten tar aldri slutt, heter det blant annet i dagens epistel. Bønnene blir mer og mer inn-trengende om å løse oss fra syndenes lenker og om å gi oss Guds vern.

Alle de små og store offer vi kan gjøre i fastetiden er ingen ting uten at de er inspirert av ekte ydmykhet og av kjærlighet, men da er selv de minste ting vi kan forsake, fullverdige.

I dagens evangelium forsøker Jesus å gjøre det klart for disiplene alle de lidelser han skal gjennomgå, nettopp som et bevis for den Guddommelige kjærlighet. Men de skjønner ingen ting av det han sier.

La oss be som den blinde mann som Jesus idag helbreder på veien. «Herre, at jeg må bli seende.»

MANDAG: Ferialdag med søndagens messe.

TIRSDAG: Apostelen Peters Bispestol.

ONSDAG: Askeonsdag. Fra evangeliet leser vi «Når du faster skal du salve ditt hode og vaske ditt ansikt så ikke mennesker ser at du faster, men din Far i Him-melen som ser i det skjulte, og han skal lønne deg.»

TORS DAG: Matthias Apostel som ble valgt av apostlene for å etterfølge Judas. Man sier at han led martyrdøden i Etiopia.

FREDAG og LØRDAG er fer-ialdager med egne messer for fastetiden. Kirkebønnen: Herre vi ber deg følg med din velvillige nåde den faste vi har innledet, så vi med alvorlig sinn må kunne vise det avhold vi legemlig over. Ved Vår Herre Jesus Kristus.

1. SØNDAG I
FASTEN

Epistel: 2. Kor. 6, 1—10

Evangelium: Matteus 4, 1—11.

Vi har allerede forberedt oss en del til fasten i tekstene for Septua-gesima, Sexagesima og Quingua-gesima. Først ble vi invitert til å gå i vingården for å arbeide, der-etter til å forberede jorden i oss selv for å motta sæden, nemlig Guds ord og så kjærlighetens plass og drivkraft. Idag gir kirken pro-grammet — det som skal være resultatet av faste og bønn. Et kristent liv levet med et rent hjerte, rensert for egoisme. Paulus sier blant annet i epistelen. «Og vi gir ikke høve til forargelse for noen forat ikke vårt embede skal klandres. Men i alt viser vi oss som Guds tjenere i stort tålmod, i trengsler, i nød, i engstelser, under slag, i fengsel, under opprør, i arbeid i nattevåk, i faste, ved mildhet og renlevnet, ved kunnskap ved lang-modighet, ved den hellige Ånd, ved oppriktig kjærlighet, ved sannhe-tens ord ved Guds kraft.

I evangeliet møter vi en Jesus som faster og fristes, og som overvin-ner fristelsen ved å tilbe og tjene Gud. Hver dag i denne uken har sin egen messe.

Onsdag, fredag og lørdag er imbredager. Søndag sier Jesus til oss «Du skal ikke tjene andre enn Gud alene.»

Onsdag sier han, «Den som gjør min Fars vilje er min bror, min søster og min mor.» Maria er her vårt forbilde. Fredag er fra gam-melt av en botens dag. Kjærlig-heten er drivkraften i dagens mi-rakel, og Jesus minner oss om at vi må leve et rent liv for ikke igjen å bli syke. Lørdag er vi på For-klarelsens fjell. Fasten fører til det-te. Boten og et rent liv som for-beredelse til å tjene Gud — en gang gjennom ørkenen — for å komme opp i høyden å se Jesus i all hans herlighet.

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER	Stille messe	Høy-messe
OSLO: St. Olavs kirke, Akersveien 5. Biskopen og prestegården 42 52 87. Sogneprestkontoret 41 41 61	7.00 9.00 9.45 og 19.00	11.00
St. Hallvard kirke, Fransiskanerne, Urtegt. 29, tlf. 68 08 68	8.30 19.00	11.00 —
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71	8.15 9.00 11.30	10.00 —
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchauséen 52, tlf. 55 81 21	8.30	—
Grefsen kapell, Glads vei 23, tlf. 212355	9.00	10.30
Lunden kloster, Trondheimsveien 309, tlf. 21 25 87	9.00	
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 22 209	8.00	11.00
BERGEN: St. Pauls kirke, Christies gt. 16, tlf. 15 410	9.00 19.00	11.00 —
Vår Frue kirke, Helleveien, tlf. 56 245	9.30 19.00	— —
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongens gt. 9, tlf. 11 438	9.00	11.00
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V's pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvg. 113, tlf. 23 751	8.30	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haralds gt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: St. Theresia kirke, Vesterngt. 5, tlf. 21 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3, tlf. 24 225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: Mariakapellet, Weidemannsgt. 3, tlf. —	—	10.00
LILLESTRØM: St. Magnus kirke, Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: St. Mikael's kapell, Ryggeveien 24, tlf. 51 038	—	11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverres gt. 26, tlf. 50 793	7.45	10.45
SARPSBORG: St. Olavs kapell (1. og 3. søndag) O. Haraldssongt. 49, tlf. 53765	17.30	—
STABEKK: Maria kirke, Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.30 19.00	10.45
STAVANGER: St. Svitthun kirke, Dronningensgt. 8, tlf. 25 534	8.00	10.30
TØNSBERG: St. Olavs kirke, Sandefjordgt. 1, tlf. 11 949	8.00	10.45
TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2 Biskopen og prestegården tlf. 21214 St. Elisabeth hospital, Ila tlf. 21607	8.45 19.00 6.15	11.00 —
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kirke, Flintegt. 5, tlf. 2779	8.00	11.00
LEVANGER: St. Torfinns kirke og St. Eysteins sykehjem, Jernbanegt. 29	8.30	11.00
MOLDE: St. Sunniva kirke, Parkveien 23, tlf. 51 467	8.30	11.00
ÅLESUND: Vår Frue kirke, Nørvesund, tlf. 7558	8.30	11.00
TROMSØ: Vår Frue kirke, Storgt. 94. Biskopen og prestegården, tlf. 3604 St. Elisabeth hospital, Mellomveien 15, tlf. 2101	8.15 6.20	10.30 —
BODØ: St. Eystein kirke, Hernesveien 22, tlf. 21 783	8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikael kirke, Salsgt. 52, tlf. 1447 (1. VII—31.VIII (St. Elisabeth Institutt, tlf. 1392)	19.00 8.00	10.30 10.30
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaksjon: Hallvard Rieber-Mohn (ansvarshavende) og Åge Rønning.

Redaksjonens adresse: Neuberggaten 15, Oslo 3.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo.

Kontortid: 9—16. Lørdag: 9—14. - Tlf. 42 31 70.

Boligtelefoner: Redaksjonen 55 07 71.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 20 pr. år - Kr. 10 pr. ½ år. Utlandet kr. 24.

Annonser: 10 dager før utg.dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 153 21.

FAMILIEN

I ngen av dem som så det rystende TV-programmet unn-gikk å bli oppskaket: Temaet i den åpenhjertige BBC-reportasjen var barnemishandling. Undermålere får barn, psykopater får barn, perverse får barn — innenfor noe som ofte må betegnes som karikaturen av en menneskelig familie. Bildene av hva som kan skje med slike barn, er simpelthen ikke til å bære. At der — også med så drastiske opplysningsmidler — søkes skapt et *vakthold* om disse utsatte barna, av alle som kan snuble over deres vanskeligheter, vil visst alle normale mennesker innse nødvendigheten av. Naboer, leger, lærere kan ha *plikt* til å gripe inn — også over den beskyttende mur som i vanlige hjem heter «familielivets fred». For den muren kan skjule et helvete.

Men i dette nærgående og avslørende kamera-blikk på umenneskeligheten ble jo også noe annet klart for seerne: Det uerstattelige ved det *gode* familiemiljø. Og langt ut over de opprørende, men heldigvis relativt fåtallige tilfeller hvor familielivet er abnormt, kan en med adskillig grunn stille spørsmålet: Hva skjer med familien i sin alminnelighet, og den kristne familie i særdeleshet, i en tid som vår? Hvor står familien i dag?

E mnet er litt av et ledemotiv i dette nummer av «St. Olav». Meningen er ikke å istemme kulturpessimistiske klagesanger: «Verre og verre, dag for dag». Sannheten er ikke så enkel. Også familielivet har høstet veldige fordeler av vår tids mangeartede fremskritt: Bedrede økonomiske kår, høyere almenutdanning og folkehygiene, bedre boligstandard (for dem som bor!), større innsikt i barnets verden og mentale behov, fornuftigere oppdragelsesmønstre, en familielovgivning innsiktet på menneskeverd og humanitet. I vår nære, sosiale sammenheng — det norske velferdssamfunnet — virker barn og unge i dag sunnere, sorgløse og mer utfoldet enn noensinne tidligere i vår historie — aldri har så *mange* av den kommende slekt fått så gode sjanser til å vokse og modnes i et familiemiljø som virkelig utrustrer dem for livet.

Dette er ingen selvfølge. Om vi fraregner de forholdsvis sjeldne og drastiske avvik som barnemishandling må sies å være, blir der fremdeles et hav av menneskelig ulykke tilbake nettopp på familiens plan — særlig dersom vi skuer litt lenger enn til vårt eget lille nasjonale tun. Krig, overbefolkning, underernæring, epidemier, uvitenhet, politisk terror og tvang — millioner av familier knuses i dag under disse plagene. Kristne mennesker, som vet at hele menneskeheten egentlig er et brødrelag, kan ikke ta lett på det uhyrlige omfanget i slike tragedier, fordi om de skjer langt borte.

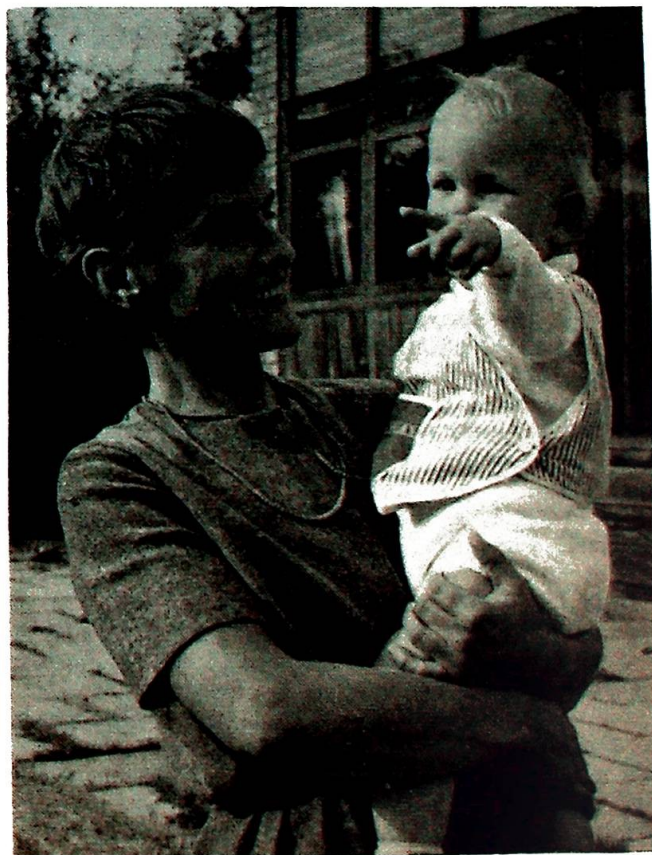
O g så er der jo de tragedier som intet sosialt fremskritt har kunnet eliminere — heller ikke hos oss. Tallene på oppløste ekteskap har uhyggelig størrelse og breddevirking — idag vet vi også mer om hvor desperat nødvendig et trygt og godt familiemiljø er, som utrustning til det voksne liv. Både sosialarbeidere, sjeleleger og prestere kan legge en tykk mappe konklusjoner på vårt bord: Lykke og ulykke innen hjemmets fire vegger er ringer i vannet. Her er kjede-reaksjoner og uhyggelig konsekvens: Det «frustrerte» barn, som 20 år etter, i sin tur, selv er oppdrager — ofte med sitt eget kompleks uoppløst og derved en formidler av ny ulykke — «til dem i tredje og fjerde ledd». Familien er menneskeskjebnens grosted — vekst, blomst og frukt bestemmes av jordsmonnets gehalt.

Allerede dermed er betydningen av normer og eksempler i det kristne familieliv indirekte fastslått. Denne forbindelse mellom en naturorden og verdiskapende kjærlighet har formet familiemønstret i Vesten — alle sosialhistoriske deformeringer til tross forblir den bæresøylen i vår oppfatning av den gode familie.

I en situasjon som den nåværende må vi kristne — som også Vatikan-konsilets dekreter innbyr oss til det — bli oss bevisst *hva* vi tror om familien, og *hvorfor* vi tror det. Det gode familielivet er konservativt i ordets beste betydning: Den virkeliggjorte lykke har livets knusende argument og urokkelige tyngde mot den haglskur av ofte løse skrivebords-eksperimenter som i dag fremlegges fra mange hold, i debatten om familielivets stilling i samtiden. Her som ellers, når det gjelder den kristnes nærvær i verden og medansvar for den, er det *eksemplet* som teller. For verden søker ikke — i så alvorlige verdikriser — oppløsningens og vilkårlighetens vei. Den søker, nå som før, «det lys som skinner for menneskene», kjærlighetens alltid overbevisende eksempel.

Gir vi det?

HRM.

VÅR VIRKELIGHET

AJOURFØRING I SKURONNVEIEN

Når vi er gjennom alle de fine ord og formuleringer om familielivets hemmeligheter, er dette den moderne virkelighet som Kirken bl. a. skal leve: En sprell levende familie på to store og fire små, opptatt av tyve kuldegrader, pappas nye stilling, en av småjentenes siste snillhetskampanje, av å passe på at ungene blomstrer opp igjen i kosekroken etter slitsomme byturer til skole, speidermoter osv. Alle med nye problemer, fra far og mor som våkent følger med i den katolske kirkes veldige anstrengelser for ajourføring og samtidig føler på huden presset og ansvaret i dagens familiestrev, ned til Hallvard minstemann på halvannet år som kjører lekebiler på gulvteppet og har sin egen fine form for kontakt, om enn med en noe uforståelig dialog. Alle opptatt av små og store problemer av og til, enten de kommer når familien samles en stund i døgnet foran TV-apparatet eller utenfor rekkehusets beskyttende vegger.

Forstår for eksempel våre prester disse problemene som må finnes her?

Og hva sier en slik familie selv hvis man ber dem snakke fritt ut?

La oss få presentere en forsåvidt tilfeldig valgt katolsk familie fra dagens Oslo: Berit og Helge Müller og deres barn, Morten eldstemann på over 10, Siri på 8, Pia på 5 og altså lille Hallvard. Familien er bosatt i et rekkehus på Manglerud, midt i et av de nye boligstrøkene i Oslo Øst, i noe så jordnært som Skuronnveien. De sogner til St. Hallvard menighet, de voksne har atskillig erfaring fra barne- og ungdomsarbeidet opp gjennom årene, og de har en ganske uredd, egentlig dypt kristen holdning til sin Kirke. De er ikke engstelige for å møte nærgående spørsmål, kanskje fordi de er så fullt klar over at det er livsviktig for både kirke og familie at man beholder og styrker kontakten akkurat nå.

HAN er postkonsulent, konvertitt fra Kristiansand i 1948, og opprinnelig fra Vågå i Guddbrandsdalen. Når han går av bussen i Vågå skifter sproget, sier fru. HUN hører som hun selv sier til ur-innvanerne i St. Olavs kirke, født inn i Kirkens liv.

Tilsammen representerer de i sin ungdom — tross spøken om «urinnvåner» — noe av det mest verdifulle blant dagens legfolk og foreldre: kunnskap og engasjement, men ikke som noe rendyrket teoretisk og intellektuelt.

— Si meg, synes dere at prestene forstår familielivets problemer anno 1966? Føler dere at dere blir forstått av prestene?

HAN: — Vi føler oss temmelig begunstiget på det feltet igrunnen. Men det kan vel hende det skorter på forståelsen av de nye problemer enkelte steder. Jeg har likevel inntrykk av at det er en ny giv fra prestenes side, en ny villighet til å møte de nye store og små vanskeligheter. Jeg tenker for eksempel på reguleringen av messetidene. Men prestene er nok også usikre når det gjelder dagens familie, ofte vet de ikke hvordan de skal stille seg og er derfor kanskje mildere enn de burde være.

— Er du enig? spør han fru Berit som nikker energisk.
— Jo, absolutt. Som du sier er nok akkurat vi svært begunstiget, men vi aner at det finnes større avstand mellom prest og familie av og til enn vi personlig har erfaring for.

«VI TRENGER EN SØNDAGSSKOLE»

— Apropos kontakten, har ikke det rent sproglige, uttrykkene noe å si når det gjelder denne avstanden? Gamle, fromme vendinger og uttrykk blir brukt som i dag virker stikk mot sin hensikt fordi de er utslitt.

— Jo, på en måte abstraheres ofte tingene for oss, det blir teologisk prat fra prekestolen, ikke virkelig kontakt.

— Og selv hos oss, for lange prekener, ikke sant?

— De er alltid for lange, kan ikke bli korte nok, synes vi.

— Hvordan reagerer ungene på en preken, hører dere noen ymt fra dem om det av og til?

HUN: — Siri holder på med en slags privat snillhetskampanje for tiden, forleden da vi hadde vært i messen, så sa hun til meg: «Jeg har tenkt litt på det han sa...»

— Det er jo fenomenalt, men vi aner samtidig at slike ting like ofte går over hodet på de små.

HAN: — Det vi skriker etter er en søndagsskole. Tror aldri at en barnemesse kan dekke det behovet. Barn trenger sin egen liturgi.

— Men vi har da, noen av oss, dystre erfaringer om hvor kjedelige søndagsskoler kan være?

— Vel, jeg har sett gode resultater. Og husk på dette, søndagsskoler er ingen lettvin og billig løsning. Vi trenger dem imidlertid, dessuten er det praktisk å parkere de minste i søndagsskolen, mens vi litt større er i messen.

— Hvor går grensen?

— Ved skolealder og dermed messeplikt, ikke sant?

«DE MÅ SLÅ RØTTER FLERE STEDER»

— Hvordan er det å oppdra barn i dagens Oslo til katolikker?

— Vi prøver å legge opp til flere former for katolsk miljø for barna, hjemmene blir ofte hjelpeløse når de står alene. Vi har St. Sunnivaskolen, ministranttjenesten, speiderarbeidet osv., vi prøver å få ungene til å slå røtter flere steder.

— Er ikke det noe som blir slitsomt, med dagens avstander?

— Jovisst kan det være slitsomt. Siri går rett på speideren av og til fra skolen, og er ofte trett når hun til slutt kommer tilbake til Manglerud. Men hun blomstrer opp snart inne i stuen igjen. Og har godt humør. Vi hadde våre tvil lenge om skolen også, det er lang vei dit, stor trafikk osv., vi tenkte i årevis på det. Men vi fant ut at vi ikke kunne unnvære den støtten — og vi synes vi har scoret på det. Morten har fått styrke og ansvar av kontakten med en katolsk skole, og ministranttjenesten i kirken har gjort selve messen til noe nært og levende. Jo, det er slit og mas av og til, det koster noe i penger også, men det er fruktbart.

— Konsilet er slutt, for å hoppe i spørsmålene. Hva sier dere om resultatet og de nye tingene?

— Vi er svært begeistret som katolikker for denne velvillige konstruktive vilje til ajourføring som vi har sett på kirkemøtet. Vi tror ikke at man har nådd til veis ende, men vi har bare godt å si om de nye tingene. Liturgien og forandringene der har ikke voldt oss noen store vanskeligheter.

— Jeg har ett spørsmål dere ikke kommer utenom, uenigheten om barnebegrensningsmidlene. Hva sier dere?

HUN: — Vi hadde ikke ventet noen avgjørelse nå i hvert fall. For det første er vi blitt advart mot å vente noen avgjørelse så tidlig, dessuten vet vi jo at Kirken ikke forhaster seg. Men vi setter pris på at Kirken har tatt opp problemet...

HAN: — Presset mot veggen kanskje av legfolket. Her har Kirken nærmet seg familien. Den har ikke bare feiet unna problemene med snakk om at alt er sunnt når det bare tas i den rette ånd osv.

Han fortsetter etter en stund:

— Kirken har ikke gitt noen tilfredsstillende svar hittil.

«DET KREVES EN MODNINGSPROSESS»

— Ønsker dere større diskusjon blant katolikker her hjemme om dette?

— Både ja og nei, sier HAN. — Jeg synes vi har noe av det samme problem med vår holdning til atomvåpnene. Som konvertitt har jeg stor tillit til og respekt for Kirkens autoritet og ord. Men Kirken klarer ikke å gi svar på alle ting i dag, det være seg et livsviktig spørsmål som krig og fred eller dette med fødselskontroll.

— Ville dere ønske at det ble overlatt til den enkeltes samvittighet å gjøre opp disse to tingene?

— Det kreves kanskje en modningsprosess som ennå ikke er gjennomført i legfolket. Vi henger for mye i dette at Kirken skal tenke for oss, er ikke rede til å overta litt

selv. Kirken har kanskje ventet mer svar fra oss nå i denne tiden...

HUN: — Den har jo ikke akkurat oppdratt oss til en slik rolle heller.

HAN: — Den har sluppet av på autoriteten uten at menigmann har klart å følge opp. Her må det skje en slags opplytning, og den er nok forresten allerede i gang.

— For å vende tilbake til ekteskapet og seksualiteten og...

HAN: — En anonym Gallup ville nok gi rare opplysninger om hva de enkelte tror og praktiserer på det feltet i dag, det hersker forvirring, tror jeg. Men allerede i dekretet om den moderne verden er en befriende grenseoppgang innledet.

— Et siste spørsmål, et hopp rett bort i stuekroken her, byr TV på problemer for dere? Kunne dere tenke dere mer veiledning og tips om programmene, for eksempel i «St. Olav»?

— Apparatet har ikke bydd på så store problemer for oss. Men vi kunne nok kanskje trenge et katolsk korrektiv til programmene, gjerne som en gjennomgåelse og vurdering av ting vi har sett. Det er noe som kanskje også ville hjelpe oss til å se vårt liv i messen og i dagligstuen hjemme i bedre sammenheng, i en katolsk helhet.

Nye norske tekster i messen

Fra og med første søndag i fasten blir det et sterkt utvidet bruk av norsk i den hellige messe. Messens faste deler på norsk i ny oversettelse blir til salgs fra St. Olav Forlag, pris kr. 2,—.

ST. OLAV FORLAG, Akersveien 5, Oslo 1
Tlf. 42 31 70.

KONSILET OM FAMILIEN

«Familien er en skole til rikere menneskelighet. Men for fullt ut å utfolde seg og oppfylle sin misjon, trenger den et hjertelig forhold og en stor åpenhet mellom ektefellene og et nært samarbeid mellom foreldrene i deres barns oppdragelse. Farens aktive nærvær bidrar sterkt til barnas utvikling, mens morens gjerning i hjemmet, som især de yngste trenger til, bør også tas vare på, uten at kvinnens rettmessige sosiale frigjørelse lider overlast. Barnas oppdragelse bør ta sikte på at de en gang, når de er blitt voksne, vil kunne under fullt ansvar føle sitt kall, også til et gudviet liv, og velge seg en livsstilling som, i tilfelle de gifter seg, vil gjøre det mulig for dem å stifte en familie under gunstige moralske, sosiale og økonomiske forhold. Det tilkommer foreldrene eller vergene å veilede de unge ved å høre på dem og gi dem råd for de stifter et hjem, men de skal avholde seg fra ethvert direkte eller indirekte press for å få dem til å gifte seg eller bestemme hvem de skal gifte seg med.

De familier, hvor generasjoner møtes og hjelper hverandre frem til en dypere livsforståelse i full respekt for både individenes rettigheter og felleslivets krav, utgjør samfunnets grunnvoll. Derfor skal alle de som gjør sin innflytelse gjeldende i de forskjellige sosiale sammenhenger, gjøre sitt for å styrke ekteskapets og familiens stilling. Myndighetene bør betrakte det som en av sine fundamentale oppgaver å erkjenne, beskytte og fremme familiens sanne karakter, verne om den offentlige moral og sørge for hjemmenes velstand og trivsel. Den rett foreldrene har til å sette barn i verden og oppdra dem innenfor familien, skal ikke krenkes. En klok lovgivning, støttet av egnede tiltak, skal også verne om de som ulykkeligvis er uten familie, og skaffe dem den hjelp de trenger.

Idet de fullt ut bruker den tid som nu er, og skjelner mellom det evige og det forgjengelige, bør de kristne hjertet fremme ekteskapets og familiens beste ved sitt eget livs eksempel og ved å samarbeide med andre mennesker av god vilje, i håp om å kunne, vanskelighetene til tross, imotekomme familiens behov og tjene dens interesser i pakt med den nye tid. For å nå frem til dette mål, vil en ha god bruk for kristen innsikt hos de troende, rettskaffen samvittighet hos alle mennesker, erfaring og klokskap hos teologene.

Videnskapsmennene, og da særlig biologene, legene, sosiologene og psykologene, har store muligheter for å tjene ekteskapet, familien og samvittighetenes fred ved å samarbeide om en grundigere undersøkelse av forutsetningene for en sunn ordning av menneskeslekters forplantning.

Prestene skal for det første sette seg inn i familieproblemene, og så styrke ektefellene i deres ekteskapelige kall og deres familieliv ved pastorale hjelpemidler, forkynnelse av Guds ord, liturgi og annen åndelig assistanse. Med godhet og tålmodighet skal prestene støtte ektefellene i deres vanskeligheter og hjelpe dem med kjærlighet til å danne familier hvor gleden har gode kår.»

HALLVARD RIEBER-MOHN:

DET NYE

Johan Borgen har etsteds i sine verker en vittig og vel-skrevet liten skisse som simpelthen heter «Norsk». Den handler om den villskap som et ellers igrunnen hjertevennlig og hjelpsomt lite folk vest for Sverige kan legge i det å ville bo alene og uforstyrret på egen grunn: En jordteig, en strandlinje, en øy, en hytte på en lysning i skauen. Han setter det, Danmarks-kjenner som han er, i virkningsfull kontrast til den smidige samfunnsfølelsen og den samlivets høyt oppdrevne kunstferdighet vi gjerne finner, straks danskebåten legger til kaien ved Amalienborg, i et stort by- og by-lignende miljø som har hatt tusen år på seg til å utvikle nyansert menneskelig kontakt.

Vi har hatt en annen skjebne — og er preget av den. Norge i SAS-perspektiv forteller minst halve historien om hvordan vår type mennekelighet ble til: Disse endeløse fjell og vidder og skoger, og så: En tynn tarm av en vei — hvor fører den? Ofte til én enkelt ensom gård. «Avstand skapte vårt sinn» sier dikteren. Det var så selvsagt og naturbestemt, i det gamle bondesamfunnet som nå oppløses, at «miljøet» var en liten gruppe nære, kjente mennesker: Familien, slekta, de på nabogården, prest, lærer, lensmann, landhandler. Det fortrolige ved mønsteret ble overført til småbymiljøene — oversiktlig alt sammen. Nærhet og avstand mennesker i mellom lå fremdeles fast — omgangsformene var enkle og selvgitte.

I vårt slektledd går dette mønsteret definitivt i stykker. Landet avfolkes og storbyer med deres drabanter vokser hurtig. Omstillingen til nye, uprøvde livsformer arter seg voldsomt for et meget stort antall mennesker i dag. Tar vi Oslo-området i videre betydning, hvor også tyngdepunktet av det vesle katolske mindretallet i Norge er å finne, så oppdager vi at en overraskende stor prosent av befolkningen er mennesker som er «omplantet» fra land til by, ofte til bylivets mest kollektive tilværelse i moderne storbygg og ferske boligstrøk. Et nytt livsmønster blir famlende til. Hva med familien, og mer presist: Hva med den kristne familie, i denne veldige omstillingen?

DET ENSOMME KOLLEKTIV

Det ligger i sakens natur at det er Den norske kirke som må bære dagens hete og byrde i arbeidet med dette problemet. Mange steder har den hatt et lykkelig grep: Omkring moderne kirkebygg i de nye boligsentra har det ofte lykkes den å skape levende menighetsmiljøer med mange slags funksjoner ut over det strengt gudstjenestlige. Det er pastoral realisme, i et land hvor kristendom ofte har hatt farlige tendenser til å innkapsle «de vakte» i en lukket ghetto. «Folkekirken» er — som enhver kan iaktta — mye av en ønsketenkning. Men som ramme for gjenerobring av de «kirkefremmede» byr den på sjanser som nettopp her er påtagelige. Også som katolske kristne bør vi ønske den energi og fremgang her. Vantrivselen hos de mange som fryser i de nye «boligmaskinene» må utvikles til en ny menneskelig gjensidighet — kirken kan her bidra på en avgjørende måte til å menneskeliggjøre miljøer som ennå søker sin form: Hjelp folk til å finne likevekten mellom familielivets beskyttede intimitet og en samfø-

ENSOMME FELLESLIV

N BETRAKTNING OM KRISTENDOM OG OBOS-TILVÆRELSE

lelse som går ut over morgen-nikket til gjenboer i samme oppgang, eller uglad leieboer-dugnad for å grave plener eller måke snø. Kirken kan også hjelpe mennesker som har fått sine gamle normer for samliv og oppdragelse ødelagt, som er gjort usikre i nye og uvante omgivelser, som søker faste verdier for sin tilværelse. Det er menneskelig og kristelig sett trist, men det er foreløpig forklarlig, at mange i de nye storbyggene begynner med å *forsvare* seg mot naboen som mot en trusel — så meget mer som en mange steder, dag og natt, *hører* ham til overmål gjennom altfor tynne vegger og via vibrerende rør! Avstand og ensomhet har formet menneskesinnet hos oss. Det vantrives ved det påtvungne fellesskap — og forsvarer seg. «Det er merkelig», sa en inflytter fra et karrig og hardt vestlandsk bygdemiljø, «at her har vi for første gang gode kår og høy boligstandard, og allikevel er vi mindre lykkeligere enn vi var hjemme — folk har ikke noe forhold til hverandre».

VI ER UTSENDT

Den kristne familie, og spesielt: noe så isolert som den *katolske* familie, kan oppfattes på to vidt forskjellige måter innenfor et slikt miljø. Den kan anees for truet og presset av livsformer som langsomt, men sikkert tyner

troens og nestekjærlighetens liv ut av den, og etterlater den i en flat og trett likegyldighet for omgivelsene. Eller den kan oppdages som det den egentlig er: En kraftkilde, et fast menneskelig mønster i et løst og usikkert miljø, en varme-celle i et kaldt samfunn.

«Jordens salt» — «Verdens lys» — Evangeliet bruker store, krevende ord om kristenmennesket. Hvert eneste døpt menneske, hver enkelt kristen familiecelle er i virkeligheten *utsendt* — rykket ut av den personlige og familiegruppens egoisme og selvtilstrekkelighet, viet til medmennesket. Prestens klassiske «husbesøk» er nærmest falt bort — oppgaven er uoverkommelig, noen ganger kanskje også ubeleilig eller uvelkommen. Men kristendommen, det kristne eksempel og troens vitnesbyrd, er ikke prestenes spesielle affære. Det påhviler hver enkelt troende. «Dere er vårt brev», skriver Apostelen — når det virkelig adressaten? I vår egen boligblokk, i vår egen oppgang?

Der er sekter hvis representanter setter foten i dørsprekken og påtvinger mennesker sitt «personlige vitnesbyrd» i tide og utide. Det gjør visst ofte mer skade enn godt, og metoden er oss fremmed. Men problemet er visst ikke løst med dette skuldertrekk.

De kristne — også de katolske — familier må derimot forstå de menneskelige miljøer hvor de lever sitt liv, innse deres svikt og utilstrekkelighet, føle seg forpliktet overfor deres menneskelige behov. I vår tro er der et opplegg til en *åpen* livsførsel, en impuls til å *dele* liv og verdier, en tilskyndelse til medmenneskelighetens eksempel. Det gode og kloke hjertelag bøyer seg ikke bare gavmildt over Sør-Vietnams barn eller slummen i Lima. Det oppdager også de *nære* krav, det medmenneske som kanskje — i sin sentraloppvarmede OBOS-leilighet tvers over gangen, med TV, kjøleskap og alle trygder i orden, synes velferdslivet er og forblir en nokså dypfryst affære.

Ungdommen grupperer seg i egne, larmende samfunn. Er hjemmet et fast, dragende midtpunkt i deres liv?

Familielykke

Åtte øyne i hverandre.
Fire munnar rundt et bord.
Fire vegger kring en lykke:
Vesla, Påsan, far og mor.

Åtte hender heftet sammen
til en ring om stort og smått
Herregud — om hele vide
verden hadde det så godt.

(Einar Skjæraasen i
«Den underlige våren»)

OM MESSELITURGIEN

ET BREV FRA BISKOPEN OM DEN NYE GUDSTJENESTEFORM

Kjære troende.

Som mange vil huske sa jeg i min Nyttårshilsen at vi skulle få Messen på norsk fra første søndag i fasten. Denne dato er nu nær forestående. Jeg vil derfor henvende meg direkte til dere alle for å belyse det store skritt som her skal tas i vår Kirkes liv.

Det har vist seg at folkesproget har trengt igjennom i Messen over hele den katolske verden med langt større dynamikk enn ventet. Den moderate form vi har holdt oss til i vårt bispedømme siden første søndag i fasten i fjor, kan ikke lenger ansees som tilfredsstillende nok for det langt største antall katolikker i vårt land. En lang undersøkelse har vist at de aller fleste av våre prester og troende ønsker så meget norsk som mulig i vår Messeliturgi. Og det er ikke bare Oslo Katolske Bispedømme dette gjelder. Biskopene Johannes Rùth og Johannes Wember som jeg har samarbeidet intimt med i Rom under Konsilet, går også inn for denne utvikling i deres respektive kirke-distrikter, slik at den tekst som nu foreligger og de regler vi vil følge vil være ens for hele landet. Men beslutningen hviler også på vedtak tatt av den Nordiske Bispekonferanse under arbeidsmøter i Hamburg og Rom ifjor (konferer forøvrig «Broen» nr. 3 1965) som på sin side godkjente forslag fremmet av den Nordiske Liturgikommisjonen som i 1965 hadde tre møter om felles-liturgiske anliggender. Det heter her at vi i de nordiske land vil bruke folkesproget i Messen enten minimalt (epistel og evangelium) eller maksimalt (alt som Rom tillater fremført på folkesproget, både av faste og skiftende deler). Det viser seg at samtlige nordiske land har funnet at den sistnevnte løsning er å foretrekke.

Den stille Messe.

Den «private» stille Messe som presten leser med én eller et fåtall personer tilstede kan fortsatt leses på latin.

Dialogmessen.

For dialogmessens vedkommende skaper overgangen til den maksimale bruk av norsken ingen uoverstigelige vanskeligheter. En ny oversettelse av Messens faste deler utarbeidet av bispedømmets sprogkommisjon vil bli den obligatoriske, offisielle tekst over hele landet fra 27. februar av. Denne foreligger trykt og er til salgs gjennom St. Olav Forlag. Det kan gis som regel at de deler av Messen som presten skal lese høyt skal være på norsk, mens de bønner som han skal lese stille forblir på latin. Således forblir hele Messens Canon på dette sprog. For alle disse deler er det trykt en parallell norsk-latinsk tekst, for de andre bare norsk.

Forbønnene (Oratio Fidelium)

Forbønnene, eller Litaniet som det også kalles, blir også obligatorisk fra og med første søndag i fasten for alle søn- og helligdagsmesser med menighet.

Høymessen.

Høymessen danner et problem for seg. Den Nordiske Bispekonferanse, igjen på innstilling av den felles Liturgi-

kommisjon, har vedtatt å nedsette en kommisjon for kirke-musikk som under et arbeidsmøte i løpet av inneværende år skal forsøke å finne frem til en felles løsning av de prinsipielle spørsmål i forbindelse med den latinske Høymesses eventuelle tilpasning; subsidiært til de problemer som må utredes i forbindelse med Høymessen direkte på folkesproget. På dette område må det altså ennu utvises tålmodighet.

Vår spesielle ordning for Høymessens vedkommende vil inntil videre være:

Følgende deler forblir på latin:

Kyrialet (Kyrie, Gloria, Credo, Sanctus-Benedictus og Agnus Dei).

Gradualet (Introitus, Graduale osv., Offertorium og Communio).

Prefasjonen.

Følgende deler skal også i Høymessen normalt leses på norsk:

Trinnbønnen.

Epistelen med «Gud være lovet» (som bare sies av ministranten).

Evangeliet med forutgående vers og «Ære være deg, Herre» (som også bare sies av ministranten).

Velsignelsen.

Følgende er valgfritt

(kan synges på latin eller resiteres på norsk):

Bønnene (Kirkebønn, offertoriebønn, slutningsbønn).

Fader Vår med forutgående og etterfølgende bønn til og med Herrens fred . . .»

Ite Missa est.

Hva Messens skiftende deler angår gjelder den gamle ordning at Messeboken, i alle fall inntil videre, skal brukes. Der vil etterhvert bli utgitt nye bearbejdelser på norsk til søn- og helligdagsmessene til bruk for prestene. Jeg vet ennå ikke når vi vil makte å utgi disse tekster i lite format for våre troende. Tilbakegangen til bruken av høynorsk, som har vist seg å være nødvendig, innebærer ingen kritikk av vår norske Messebok som jo aldri var beregnet til direkte liturgisk bruk, men var ment som en oversettelse ved hjelp av hvilken våre troende kunne følge med.

Jeg vil gjerne benytte anledningen til å rette en takk til vår sprogkommisjon, også til dens rådgivende medlemmer, for samvittighetsfullt utført arbeide med en materie som vrimler av vanskeligheter.

Det ligger meg da særlig på hjertet at overgangen til den utvidede folkesprogmesse må gå så godt som mulig. Jeg henstiller derfor varmt til våre troende hver især å gjøre denne sak til sin egen ved å sette seg inn i de nye tekster, være med på dialogeringen og således leve med i Messen, slik at denne kan bli til levende liturgi i en dialog for Herren mellom prest og menighet.

Måtte Gud velsigne denne nye anstrengelse.

Oslo, 15. februar 1966

† John W. Gran.
Biskop av Oslo

«BRODER
GABRIELSEN»

BLIKK på TIDEN

TRO I PROSENTER

■ Norsk Gallup, instituttet for meningsmålinger, stilte i desember i fjor disse tre spørsmål til en «representativ» (dvs. virkelig typisk og dekkende) gruppe mennesker i den norske befolkning: «Tror De på et liv etter dette?» — «Tror De på Gud?» — «Betrakter De Dem selv som en personlig kristen?». I mangel av en mer presis religionssosiologisk forskning (kan Den norske kirke virkelig stort lenger unnvære den, dersom den overhodet vil planlegge fremtiden?), bøyer en seg med interesse over slike undersøkelser — og får en og annen overraskelse. Ca. 4—5 % erklærer — i de tre tilfeller — at de vet ikke hva de tror eller ikke tror på. Henholdsvis 71% og 85% tror på et liv etter dette og på Gud — det er høye tall, hvordan de nå må tolkes. Forholdet mellom «personlige» og «ikke-personlige» kristne er 28% og 67%. Det første av disse tall er det mest overraskende av dem alle: Det er vitterlig omkring én million mennesker! Hvor meget av dette veldige reservoar av personer, som altså erklærer seg positivt engasjert i den kristne tro, kommer egentlig kirke- og kristenlivet synlig tilgode? Svikter ikke mobiliseringen, fra menighets- og foreningsplanet opp til de landskirkelige sammenhenger? Uansett fremgangen i adskillig kirkelig aktivitet i Norge, ikke minst i det kristelige ungdomsarbeidet, må det være innlysende, at dette veldige tall — omsatt i tiltak og aktivitet — ville gi et ganske annet helhetsbilde av kristendommens stilling i vårt folk, enn det vi kjenner i dag, og lar oss synkverve av.

Detalj-analysen er igjen mer en bekreftelse av hva en allerede vagt visste: At kvinner er oftere troende enn menn (har de sikrere instinkter?), at trosevnen vokser med alderen (menneskelig modning eller dødsfrykt?), at landet tror mer enn byen (konservatisme, eller en opprinneligere, ektete livsform?), at de lavere inntektsklasser teller flere engasjerte enn de høyere (utdannelsesnivå eller grad av mett materialisme?), at Sør- og Vestland står sterkere i troen enn Østland, mens Trøndelag og Nord-Norge igjen viser stigende tall (hårdere livsvilkår eller en mer disponibel mennesketype?). Som antydnet i våre parenteser: En skal være forsiktig med å trekke håndfaste konklusjoner. Materialet kan tøyes adskillig — dit en vil.

DET BARMHJERTIGE NEI

■ I «Aftenposten» (morgennr. 5. februar) har Rie Bistrup et friskt og livlig intervju med den lutherske Hamar-bispen Alex Johnson. Hun stiller tildels utfordrende spørsmål, og får iblant tilsvarende pointerte svar. Samtalen streifer også et vondt og vanskelig spørsmål som vielsen av fraskilte. Den lutherske og den katolske vurdering av ekteskapets oppløselighet, er ikke den samme, og gjengifte har på luthersk grunn endog kunnet få kirkelig velsignelse, når den enkelte prest personlig fant det forsvarlig. Biskop Johnson er imot denne vilkårlighet fra kirkens side, med alt det farlige pseudo-skjønn på menneskeskjebnene det kan medføre. Han synes det er barmhjertigst overfor de fleste av de fraskilte å nekte vielse overhodet, og får som vanlig uttrykt enkelt *hvorfor* han mener det han mener:

«— Jeg vil gjerne anskueliggjøre mitt standpunkt med en illustrasjon, sier han i skolemestertone, og tegner en lang blå strek, og forklarer: — Her på ytre venstre har vi den 50-årige direktøren som er trøtt av sin kone som han har vært gift med i 30 år, og som har stått last og brast med ham i de vanskelige oppbyggingsårene. Hun er falmet og slitt, og han er falt for en pen dukke som han gjerne vil pynte seg med. Og direktøren ønsker kirkens velsignelse.

Alf Mallands spill som legpredikanten Gabrielsen har tatt vare på mange gode trekk, men svikter i det egentlige: Avsporet religion forblir religion — en større og farligere makt enn filmen makter å skildre.

Emnet er nærliggende, når først en norsk «problem»- og miljø-film skulle lages. Legpredikanten, helst med svovel og domspreken som spesiale, har ridd vår litteratur som en mare i noen årtier — av og til fikk en nok følelsen av at her var mer nag enn nerve — ennsi innlevelse. Sinclair Lewis skrev romanen om den amerikanske variant, «Elmer Gantry», den farverige religiøse sjarlatan — handelsreisende i enkle menneskers behov for tiltro og trøst. Burt Lancaster fremstilte ham fantasifullt i en film med samme navn — en skremmende figur.

Victor Borgs norske manuskript er bare en skisse — som vanlig i norsk film: Enkel og tykk i strekene. Det er nok ment å være en film om religiøs naivitet. Men det er samtidig blitt en naiv film, som tumler med store og farlige sinnskrefter ut fra trivielle forenklinger. Meningen er god, miljøskildringen glimtvis treffsikker, tendensen «riktig» inntil prektighet. Men noe avgjørende klikker: Hva nå årsaken er, synes norske skuespillere — det gjelder teater og film — å savne «register» for religiøs virkelighet — endog for avsporet religion.

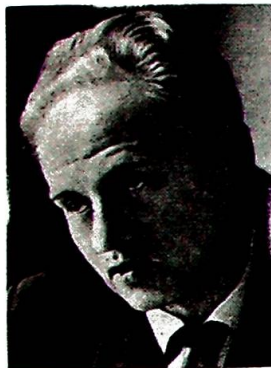
Alf Malland spiller legpredikanten som med moderne rytmer og show-teknikk gjør success, suggererer seg selv og andre til å tro at han har helbredende evner, herser katastrofalt og innbringende med syke mennesker, inntil hans hovmod bokstavelig talt står for fall. Slutten er parodisk: Broderen kjører sin fine, apostoliske Mercedes utfor veien, må på sykehuset og få sting og plasterlapper, og blir visst omsider folk, han også. Legen, presten, redaktøren, politimesteren og alle gode makter står hos i mer eller mindre kristelig skadefryd. Her smiler man også selv — ikke av den avslørte og tuktede Guds mann, men av film-makerne. Av et sprekraftig stoff trekker de bare ut en banal, moralsk regle — kjedelig blir den også.

Den pene, saktmodige Malland, med sine velformede teaterreplikker og patetiske rop kunne visst ikke ha satt noe bedehus i kok. Regissøren Nils R. Müller har gjort sine miljøstudier og er heldig med typevalget. Men selve den fengende gnisten i den ytterste fløy av vekkelsekristendommen har han ikke fanget inn, og i person-instruksjonen virker han tung og gammeldags — må vi virkelig ha alt inn såvidt tydelig i norsk film? Med så elementære sannheter så eftertenksomt understreket?

Fotograferingen er tildels ypperlig.

X.

Her på ytre høyre har vi en tidligere gatepike. Hun ble tidlig gift med en mann som slo henne, tvang henne til å drikke, og ødela hennes liv. De ble skilt, og hun begynte å trekke på gaten. Men ble frelst, og omvendt til Gud. Hun sluttet å drikke, og fikk orden på sitt liv. Etter noen år traff hun en mann som sammen med henne vil arbeide for å redde folk som er kommet på skråplanet. Disse menneskene vil jeg gjerne ha viet, men jeg ville ikke ha viet direktøren og hans skjønnhet. Mellom disse to ytterpunktene er det en kontinuerlig rekke tilfeller av forskyldt eller uforskyldt skilsmisse, hvorav det ene bare umerkelig skiller seg fra det andre. Man ville gjøre noen til fariseere og fordømme andre, om man gjorde forskjell på folk. Jeg kan derfor ikke vie noen av dem. Vi kan be for dem, men ikke gi dem kirkens velsignelse.»

Alex Johnson — lite sympati for direktøren og dukken.

Ordene har perspektiver langt ut over den kirkelige praksis, både på det ene og det andre hold.

EFTERSLETT

■ De økumeniske begivenheter vi redegjorde for i siste nr. av «St. Olav» har laget småbølger — om ikke storm — i ett og annet vannglass. I Bergen har «Dagen», som en kunne vente,

kritisert domprost *Lønning* for at han åpnet domkirken for Mgr. *Fishedick* (og for en rekke andre ikke-lutherske kristne) til religionssamtale. Domprosten blir, som en kan tenke, ikke svar skyldig. I Kristiansand har «Fædrelandsvennen» hatt innsendt bidrag som fastslår at det tradisjonelle skremmebilde av paven som «Antikrist» harmonerer dårlig med den nye tilnærkelse mellom kirkene. Den lutherske Agderbispen Kaare *Støylen* har svart, at dette er i alle tilfeller temmelig dødt gods i reformasjonens arv, men er i tur og orden blitt minnet om at paven som «et forbilde på Antikrist» fremdeles figurerer i en fersk lærebok av professor Carl Fredrik *Wisløff*, og således fremdeles huserer i lærerskole-elevenes arme hjerner.

I Oslo har «Vårt Land» uttalt sin misnøye med «hastverket» i det økumeniske kontaktarbeide. Bladet må være enda svakere internasjonalt orientert enn vi trodde: Norge er — både av protestanter og katolikker på kontinentet — ansett for et forbløffende sendrektig og lukket utviklingsland hva enhetsbestrebelse angår. Med det beskjedne «hastverk» vi hittil har sett, er det fare for at vi overhodet ikke rekker bussen...

EN KONKLUSJON

■ Ikke desto mindre er der mange tiltalende tegn på, at om vi kommer sent, kan vi komme godt. Det kristelige ukebladet «Familien» (som i parentes bemerket er levende og åpent redigert), har i tre nummer latt representanter for tre meget

(Forts. n. side)

BIBELENS LANDE

Libanon - Syrien - Jordan - Israel - Tyrkiet - Grekenland

Det er nu De bør sikre Dem plass på det store økumeniske reisearrangement, med deltagere fra hele Norden.

PÅ KRYDSTOGT I DET ØSTLIGE MIDDELHAV

19. APRIL—3. MAJ

Priser fra kr. 2.500.—.

Arrangementet der i store træk følger Apostlen Paulus' reiser, ledes af kendte skandinaviske kirkefolk.

Program og oplysninger kan fås ved henvendelse til:

Pater ELLERT DAHL

Neuberggaten 15, Oslo. Tlf. 55 07 71

eller

INFORMA REISEBYRÅ A/S

Gl. Ringeriksvei 31. Bekkestua pr. Oslo

Tlf. 55 60 84, 55 63 63, 55 62 78

Teknisk arrangør: ABSALON

Nordisk kristen Reisetjeneste
Danmark.

UTLANDET

* Prioeren for det reformerte klosteret Taize, pastor Roger Schutz har kommentert det avsluttede konsil med bl. a. følgende ord: «Konsilet har innledet en forsoningsprosess. Konstitusjonen om den guddommelige åpenbaring for eksempel markerer at motreformasjonens tid er forbi.»

Den protestantiske kirkeleder i Japan, dr. Ichoro har fremholdt at den økumeniske klimaforandring i landet i 1965 har vært påfallende. Kontaktene som er opprettet mellom katolikker og protestanter utgjør et nytt innslag i Japans kirkehistorie, sier han.

Den buddhistiske dagsavisen Chuganippo har de siste månedene bragt en serie på 15 førstesidesartikler om den indre fornyelse i den katolske kirke og forholdet til de andre verdensreligioner. Et stigende antall buddhistiske og shintoistiske ledere fra Japan har besøkt Vatikanet.

* Den katolske kirke og Kirkenes Verdensråds samarbeidsutvalg har hatt sitt annet møte, utenfor Rom. Som ordfører fungerte mgr. Willebrands fra Sekretariatet for kristen enhet og generalsekretæren i Kirkenes Verdensråd, dr. Visser 't Hooft. Utvalget består av 14 medlemmer, derav 6 katolske.

* Den 11. februar ble den amerikanske presbyterianeren dr. Eugene C. Blake valgt til KV's nye generalsekretær.

ulike kirkesamfunn — deriblant den katolske kirke — anlegge et økumenisk syn på sentrale kristne trosverdier. Eksperimentet var både klokt lagt opp og vellykket i sin utførelse, forsåvidt som profilene ble klare uten at det «slo gnister».

I en avsluttende kommentar (2. februar) skriver bladet redaksjonelt noen ord som røber god og sikker balanse i økumenikken:

«Med artikkelen om nattverden i dette nummeret avslutter vi en kort enquete-serie som vi skulle tro våre våkne lesere har merket seg med stor interesse. Men vi er temmelig overbevist om at en og annen også har følt seg litt snytt etter å ha lest de tre ganger tre innleggene om slike topp-delikate emner som kirkesyn, dåp og nattverd. For når talsmenn fra forskjellige kirkesamfunn møtes til dyst om denslags, venter man jo krangel. I Familiens serie har det ikke vært antydning til ubeherskede ytringer, bare saklige redegjørelser for eget kirkesamfunns syn og med ivrige erklæringer om verdien i å omfavne hverandre i broderlig bevissthet om å eie det vesentlige sammen.

Er det virkelig blitt så idylliske tilstander på den økumeniske slagmark?

En kort enquete-serie kan selvsagt ikke gi den hele og fulle avbildning av det økumeniske landskap. Man må jo i et slikt tilfelle ta et lite utvalg talsmenn, og de representanter som har fått ordet i Familien, utmerker seg alle som sindige, saklige skribenter. Vi kunne uten vanskelighet ha valgt ut personer

som med hjertets fryd ville lagt en ganske annen saft inn i sin framstilling — om vi hadde ønsket det.

Men det ønsket vi altså ikke, for vi er overbevist om at når det kommer til stykket, er det ikke de steile, uforsonlige standpunkter som er de typiske. I en debatt kan nok standpunktene markeres så ettertrykkelig at tilhørerne blir sittende igjen med følelsen av at kristenheten er delt inn i avdelinger, som hver for seg holder seg innenfor sinne piggrådgerder. Møter man det enkelte troende menneske, blir inntrykket imidlertid et annet. Da treffer man ikke først og fremst en lutheraner, en baptist, en katolikk, en pinsevevner, men simpelthen en kristen. Man er selvsagt mer eller mindre klar over at man tilhører et kirkesamfunn med særegne oppfatninger av visse deler av troen og kirkesynet, men i det jevne hverdags- og søndagsliv betyr det i grunnen så mye mer at man er kristen enn hva slags kristen merkelapp man har hengende på seg.»

Det er neppe ment som en innbydelse til hverken å *bagatel-lisere* splittelsen (som er en tragedie, følbart langt inn mot troskjernen), eller til rolig å *installere* seg i den (som om den ikke i sitt vesen var en utålelig forargelse for oss selv og for verden). Men det understreker den glemte faktor: Aller dypest ligger noe helt og usplittet. Og det er nå engang selve hovedsaken.

Frater Candidus.

LITTERATUR

Konsilet
fra dag
til dag

Gunnel Vallquist: «Det andet Vatikankoncil dag for dag. Første samling: «Tøbrud». København 1964. 167 s. Ill. Anden samling: «Reformation?» København 1965. 238 s. Ill.

Den svenske journalisten og forfatterinnen Gunnel Vallquists temperamentsfulle dagbøker fra Vatikan-konsilet har flere ganger vært omtalt i «St. Olav», da de forelå på svensk. Det er ypperlig, subjektivt engasjert og grundig informert reportasje fra ett av de store åndelige drama i vår tid — i sin etterhvert omfangsrige genre igrunnen helt originale verker. Gunnel Vallquists styrke ligger i hennes egen pasjonerte interesse for

et stoff som bare få yrkes-journalister har vært «bitt» av. Hennes framstilling henter sin varme fra dette engasjement. Det låner hennes penn en anskueliggjørelsens gave, en vurderingens nerve, en fortellingens rytme og klimaks som alt faktisk gjør dette kirkemøte til en spennende begivenhet. Hva det da også faktisk var.

Svenske bøker faller dyre i Norge. Til vår skam må vi også innrømme at mange finner svensk «tregt» å lese. Dermed er interessen for en dansk utgave gitt. En slik foreligger nå, idet Sankt Ansgars Forlag foreløbig har utgitt de to første bind — «Tøbrud» og «Reformation?» — i et behagelig format og med gode illustrasjoner. Bøkene faller rimelige, og endatil kan en oppnå betydelige *avslag* (kr. 6,75 og 7,—) ved å ta dem direkte i subscripsjon.

Bøkene er så opplysende og så ansporende, også når de utfordrer til avvikende meninger, at de bør få mange lesere også hos oss. Interesserte kan tegne subscripsjon ved å skrive til «Foreningen Koncilskrifter», St. Ansgar Forlag, Bredgade 67, København K. For abonnenter blir den (danske) prisen for de to bindene bare henholdsvis kr. 18.— og 21.—.

rm.

KONTINGENTEN . . .

Vi takker alle våre hjelpsomme abonnenter som betaler nå i begynnelsen av året! For ekstratillegg takkes også hjerteligst!

Er det noen som ikke har funnet innbetalingskortet i nr. 1 ??? Vi opplyser i så fall om vårt postgironr. som er 153 21. Bankgiro 3965/163. Kr. 20.— pr. år. innl.

ST. OLAV's eksp., Akersv. 5, Oslo. 1. Tlf. 42 31 70

Blyvinduer Glassmalerier

til kirker og kapeller

~~~~~

G. A. LARSEN

ETABL. 1885

kunst- og bygningsglassmester
Speilfabrikk

NORDAHL BRUNS GATE 7, OSLO

FASTEMANDAT 1966

SOM GJELDER FOR ALLE FRA DEN DAG DE FYLLER 21 ÅR TIL DEN DAG DE FYLLER 60 ÅR

- I. *Fastebudet*, tillater et fullstendig måltid om middagen og et mindre om aftenen og en liten frokost. Fastebudet gjelder i vårt bispedømme askeonsdag, langfredag, 7. des. og 23. des.
- II. *Abstinensbudet* forplikter alle som har fylt syv år til å avholde seg fra kjøttmat. Det gjelder for alle årets fredager, askeonsdag, 7. desember og 23. desember.
- III. Alle er dispensert fra abstinensbudet — hver gang Nyttårsdagen, 1. mai, 17. mai, Julaften eller en av de to Juledager faller på en fredag. Fritatt for abstinensbudet — unntatt askeonsdag og langfredag — er de som 1) pleier å innta sine måltider utenfor hjemmet, 2) gjester hos ikke katolikker, 3) medlemmer og ansatte i en husstand hvor vert eller vertinne ikke er katolikker, 4) syke og rekonvalesenter, 5) gravide, 6) de som er på reise.
- IV. Sogneprestene har myndighet til av viktige grunner å dispensere *enkelte* troende fra faste og abstinensbudet og alle skriftefedre meddeles herved samme myndighet for deres skriftebarn.
- V. Da selve fastebudet forplikter til så lite skal de troende legge dess større vekt på å leve i overensstemmelse med fastetidens ånd, ved å etterkomme kjærlighetsbudet, å ta livets mange

kors i botens og forsakelsens ånd, ivrig oppfylle sine religiøse plikter, å ta del i messen også på hverdager og i andre andaktsøvelser så som fasteprekener—korsveien—rosenkransbønnen. De oppfordres særlig til å be og ofre for at det Økumeniske Konsils målsetning må bli virkeliggjort i Kirkens liv og for de kristnes enhet.

Likeså skal alle som er i stand til det legge en almisse, avpasset etter deres økonomiske forhold, i de bøsser som skal settes opp i alle kirker og offentlige kapeller med påskrift: «Fastealmitter». I år oppfordrer jeg særlig våre troende til en ekstra anstrengelse for å hjelpe Kir-

SKAFFER
DE
«ST. OLAV»
NYE
LESERE?

FYRINGSOLJE
brukes av

St. Olavs kirke	}	Oslo
Bispegården		
St. Joseph's Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Dominikus kirke	}	Arendal
Lunden Kloster		
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	}	Bergen
Sta. Katarinahjemmet		
St. Franciskus Kirke		
St. Franciskus Hosp.	}	Bergen
St. Pauls Kirke		
Vår Frue Kirke	}	Hammerfest
Marias Minde		
St. Franciskusøstrenes Moderhus	}	Hønefoss
Øyenklinikken		
St. Josephs Hosp., Drammen	}	Lillestrøm
St. Torfinns Klinik, Hamar		
St. Elisabeth Inst.	}	Tromsø
St. Mikael's Kirke		
St. Mikael's Prestegård	}	Trondheim
St. Theresia Hosp.		
St. Franciskus Hosp.	}	Tønsberg
St. Magnus Kirke		
St. Magnus presteg.	}	Tønsberg
St. Elisabeth Hosp.		
Vår Frue Kirke	}	Tønsberg
Bispegården		
St. Olavs Kirke,	}	Tønsberg
Bispegården		
St. Olavs kirke	}	Tønsberg
St. Olavs Prestegård		
St. Olavs Klinikk	}	Tønsberg

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 60 - Service 68 34 69

UNDERHUSET

London (KIT). 31 katolikker ble valgt inn i det engelske Underhus ved siste valg. 18 tilhører Labour, 13 de konservative.

Min elskede mann

FIN ARNESEN

døde fredfullt 17. januar styrket med Kirkens hellige nådemidler, og ble begravet på Jeløy 21. jan.

Be for ham!

Ingrid Arnesen.

Kirkeguttekolet

ST. HALLVARD-GUTTENE

Dir. ØISTEIN VOGT

Enerhauggt. 3 - Tlf. 68 55 82

Skriftlig søknad.

MARIAKONGREGASJONEN, OSLO

Onsdag 2. mars: Medlemmene tar del i aftenmessen i St. Olavs kirke kl. 19. Deretter samvær i foreningslokalet med foredrag av søster Marie Louise O.P.: «Jesu avskjedsmåltid».

Alle katolske damer er velkomne.

FRANCISKUSHJELPEN, OSLO

Urtegt. 29 II, Hf. 68 08 68

Kontortid 12—13
mand., onsd., fred.

LEGMANNSRÅDET

OSLO KATOLSKE BISPEDØMME

Kontortid hver onsdag kl. 18—20 i Akersv. 5, 1. etg. Tlf. 41 04 41.

**KATOLSK
INFORMASJON**

Studiebrev.

Skriv etter prospekt.

P.boks 3664 gl.b. Oslo 1.

OSLO KATOLSKE MENIGHETSPLEIE

Kontortid hver onsdag kl. 11—13.

Akersv. 5, Oslo.

ken og de enkelte sogn som for nærværende har mange og store økonomiske byrder. Det vil derfor i år ikke bli satt i gang noen egen fasteaksjon til fordel for et enkelt behov, for at alle skal få anledning til å hjelpe Kirken og særlig sitt eget sogn gjennom et generøst bidrag. Halvparten av de inngåtte beløp vil tilfalle sognekirken, den annen halvpart vil bli benyttet til beste for våre kirkelige institusjoner alt etter behov.

VI. I de såkalte lukkede tider, d. e. i fastetiden til og med første påskedag og i adventstiden må det ikke feires brudemesser uten særlig dispens.

I selve fastetiden skal de troende avholde seg fra dans og lignende forlystelser.

VII. Til å oppfylle Kirkens bud om Påskekommunionen fastsettes tiden fra 1. søndag i fasten til og med *Treenighets fest*.

Gitt i Oslo 20. februar 1966

† John W. Gran
biskop

Dette fastemandat skal leses opp i alle kirker og offentlige kapeller Søndag Quinquagesima, både fromessen, hoymessen og aftenmessen.

De to kors

Johanna Schwarz: *Labyrintår*. Eget forlag 1965. 49 s.

«Min elskede vil ha idyller,» skriver den italienske lyrikeren Salvatore Quasimodo i et av sine dikt. Og han tilføyer lett ironisk «at det har han aldri kunnet gi henne». Hans egne erfaringer «ifrån bränder fortorkar ännu strupen». En slik smak av ssvovel fører oss direkte ned i Johanna Schwarz labyrint:

*Smärtan känner vi
steg för steg
men hvilka rörelser er fel?*

spør hun og tilføyer noe senere:

*Vi tror
att de som slutat röra sig
för alltid
får komma ut ur labyrinten —
kanske till ett land
av ost
och utan katter —*

Slike linjer rammer oss sovende. Men her høres andre toner:

(Forts. n. side)

FRANCISKUS-SENTRUM, BERGEN

V. Torvgt. 9.
Tif. 30 416.

Katolsk opplysnings-
og lesesentrum.

Åpent hverdager
kl. 10.30—14.30,
17—20.
Lørdag kl. 10—12.30.

BERGEN

K. & J. SOLHEIM
Kjøtt - Pålegg - Delikatesser
Egen Pølsefabrikk
Solheimgt. 25
Tif. 99 016 Bergen

Johan H.
BENZON
A/S
En gros - Telefon 10 106

Eches *Handel*

NYGÅRDSGT. 19

HOPSDAL & DAHL A/S
Aut. Installatør, Radio-
og Utstysforretning
TORNØEGÅRDEN - BERGEN

ERLING KRAGE A/S
PRYD- OG BRUKSKUNST
Bergen
Telefon central 14 110 Telegramadresse: «Kjell»

MØHLENPRIS BAKERI
S. Aakre
Tif. 11 616

1/8 Kr. Madsens Bok- og Papirhandel
Bryggen 5 - Loppen - Telefon 11 482
BERGEN

FORSIKRINGS-
VEFTA
SIESELSKAPET
STIFTET 1880
SAMMENSLUTTET MED
ÆOLUS og *Bergens Brand*

SVERRE W MONSEN A/S
MANUFAKTURVARER - SENGEUTSTYR

*Vi som bor i labyrinten
lär oss dag för dag
att sjunga de åldrige
hymnerna om
Mittpunkten
Om ett stort mörker
och ett stort möte.*

Det er utvilsomt mange gode dikt i Johanna Schwarz' debut-samling. Diktet til den unge spanske poeten Carlos Alvarez, «Blå väntan inför Jon Stefanssons Sumarnott» og særlig det stilsikre og rammende «Barnehemsbarn».

*Det var jag som blev utvald
att vid drottningens besök
lyftas upp i den ärade
gästens armar.
Troligen därför att jag sällan skrek
eller — ännu mera troligt —
därför att min säng
stod vid ett fönster med
«sagolik utsikt».*

*Nu räknas drottningens armar
som en viktigare del av mig än mina.*

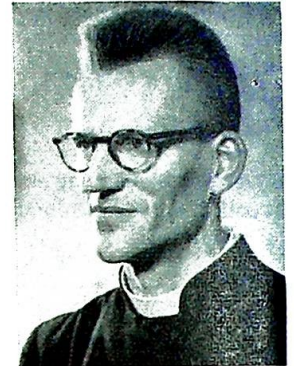
Men her Leser jeg også dikt som får meg til å gå baklengs i rommet. «Tvekande Prins» kunne, hvis jeg ikke hadde lest sitatene ovenfor, fått meg til å tro at jeg befant meg midt i tio-talets svenske dikt. En del retorikk skjemmer noen av de lengre diktene. Men alt ialt er Johanna Schwarz en poet vi uten forbehold ønsker velkommen i nordisk lyrikk. I sine beste dikt har undertegnede under lesningen, hatt betydelige diktere

som hennes landsmann Ingemar Leckius og den tyske lyrikeren Marie Luise Kaschnitz i tankene. Kaschnitz' Frankfurter-elegier er jo også sterke dikt fra labyrinten.

Til slutt skal jeg sitere fra diktet «Två kors». Dette er kristen poesi av rang:

*Men ständigt driver du mig vidare
steg för steg
ut ur staden där människorna bor
tills du slutligen tvingar
alla mina lemnar
at sträckas dit de icke vill
och hela min kropp
blir en bild av dig.*

Odd Abrahamsen.

PREST I
25 ÅR

Kapellänen ved Mariakirken på Stabekk, pater Boekema, kan den 23. februar feire 25 års dagen for sin prestevielse. «St. Olav» gratulerer!

Pastor d'Auchamps Romafærd.

1.—18. mai 18 dager d.kr. 1100.— K.hvn.—Roma—Assisi.
5.—26. juli 22 dager d.kr. 1350.— K.hvn.—Ravenna—Roma—Assisi.
15. sept.—2. okt. 18 dager d.kr. 1100.— K.hvn.—Roma—Assisi.
Prisen dekker alt unnt. utflukter. Program og tilmelding:
Schwartz, Ø. Farimagsgade 18, København Ø.

KJENTE FREDRIKSTAD- FIRMAER	Norske Fina ^A/_S Bensin - Petroleum - Fyringsoljer - Smøreljer FREDRIKSTAD TLF. 5 820 TØNSBERG > 12 371	C. HANSSENS Trykkeri og Bokbinderi Tlf. 13 056 FREDRIKSTAD
KÅRE KRISTIANSEN Fiskeforretning Telefon 13 190	Byens spesialforretning Olsson TAPÉT OG GULVBELEGG Agentgt. 2 - Tlf. 17 080	<i>Andr. Panne</i> Kontormaskiner - Kontorutstyr Storgt. 4 - Fredrikstad Tlf. 12 945
	EDVARDESEN & NORHEIM A/S Autorisert Installatør Radio og Elektrisk utstyr Tlf. 11 220 - Fredrikstad	ØSTFOLDMEIERIET Avd. Fredrikstad
O. Henriksens Sønner Aut. Rørleggere og Rørhandel Etabl. 1904 FREDRIKSTAD Sentralbord 15 840		

LESERNE SKRIVER

Ustvedt — Edwien

Herr redaktør!

Deres blad gjenga den 20. november utdrag av en omtale i Dagbladet av min bok «Dogmet om Jesus». Frater Candidus siterer fra *Yngvar Ustvedts* besynderlig misvisende referat fra boken, og skriver på dette grunnlag at jeg bl. a. skal ha «påvist psykopatiske trekk... i Kristi psyke».

Dette må jeg ta avstand fra. Ordet «psykopatisk» har jeg ikke brukt og finner det tvert om villedende som karakteristikk av Jesu «psyke». De psykologiske forutsetninger for hans opptreden behandler jeg i et lengere kapittel med titelen «En psykologisk naturlig forklaring på Jesu mytologiske fullmaktskrav». Jeg påviser her at Jesus var «mystiker», under herredømme av datidens egenartede mytologi, og at det derfor lå *psykologisk normale religiøse opplevelser* til grunn. Med andre ord: Det var ikke noe «psykopatisk» ved selve Jesu personlighet, etter som de trekk som for oss kan gi dette inntrykk, hang uløselig sammen med en mytologi og apokalyptikk som var aktuell i visse kretser i hans miljø. St. Olav siterer videre følgende etter Yngvar Ustvedt:

«Hele Jesu forkynnelse gikk gravevende lettvtint for seg», mener forfatteren — hans opptreden var jo dessuten basert på trusler og tvang. Sa han kanskje ikke «Følg meg» til sine disipler. Unektelig. «Tankene går uvilkarlig til massearrestasjoner og likvidering under totalitære politiske regimer... Den slags er så tåpelig å fremsette i en bok at det ikke er noen grunn til å ta det alvorlig.»

Her har Yngvar Ustvedt amputert og maltraktert min argumentasjon så grovt at hensikten simpelthen synes å ha vært å få den til å se «tåpelig» ut. Og jeg beklager at St. Olav gir seg til å sitere slikt uten å undersøke om det stemmer med det jeg selv har skrevet.

Det jeg påviser som særlig «gravevende» — på bakgrunn av kirkenes apotheose eller idealisering av Jesus — er at *han stillet sine landsmenn til ansvar under aspektet evig liv—evig straff for sin holdning til hans person og lære, uten å en gang sørge for å skape mulighet for å ta objektivt stilling til dette skjebnesvangre domsgrunnlag.*

Det jeg kaller Jesu «autoritære» opptreden, og sammenlikningen med det politiske diktatur, har jeg selvfølgelig ikke, som Ustvedt hevder, begrunnet med apostelordren. Den er basert på en 100 siders gjennomgåelse av «Jesu mytologiske virkelighetsoppfatning» og knytter seg til en rekke ord av Jesus av følgende type: «Disse fiendene mine som ikke ville ha meg til konge, før dem fram for meg og slå dem i hjel», «Vær redde for ham som har makt til å slå i hjel og deretter kaste i helvete», osv. — Her er, som man ser, sammenlikningen med det politiske diktatur direkte uttalt av Jesus selv.

25. januar 1966.
Andreas Edwien

*

«St. Olav» må her henwise — som det også var hensikten med vår kommentar i nr. 22 i fjor — til debatten mellom forfatteren og dr. philos. Yngvar Ustvedt i dens helhet. Interesserte finner den i «Dagbladet» i november i fjor.

STAVANGER

OLAF L. MÜLLER Sykeartikler Drogeri og Parfumeri Stavanger	MOES AKTIETRYKKERI Stavanger
Sengeutstyr og Hvitevarer <i>Norem Baade's</i>	TEKNISK BUREAU A/S Tlf. 27 000 - Stavanger
GULLKANT kaffe fra FRED. HANSEN	HELGE HELGESEN Slakterforretning Pedersgt. 7 Tlf. 22 919
JOHAN FOSSE Musikkforretning STAVANGER	STAVANGER PLISSEFORRETNING Kjoler Bluser Undertøy
GUSTAV PAULSEN A/S Papirhandel - Bokbinderi Boktrykkeri	MØBELHUSET A/S Blindes utsalg

HYRDEBREVET FOR FASTEN

vil bli offentliggjort i neste nr. av «St. Olav», som utkommer lørdag før 1. søndag i Fasten.

STAVANGER

Stavanger
Likkistefabrikk & Begravelsesbyrå
Jacob O. Krefting, tlf. 20 433
Magnus Madsen > 27 194

True Meieri

STAVANGER

OLA'S DAMPAKERI

LARS FOSS
Møbelforretning

STAVANGER

OBS: Bestilling på abonnement, annonser, og henvendelser vedr. adresseforandring, kontingent o.l. bes vennligst rettet til bladets ekspedisjon: St. Olav Bokhandel, Akersv. 5, Oslo. Tlf. 42 31 70.

OSLO

Melitta
KAFFEFILTER

KAFFETRAKTER

og ekstra fin snusmalt
kaffe gir

BEDRE KAFFE
DRØYERE KAFFE

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

Joh. Weydahl & Co.

Oslo - Centralb. 68 18 07

KAFFE
og
HERMETIKK
en gros

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 43 22 36

Privat 55 77 87 - 69 43 72

Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
for sykehusene

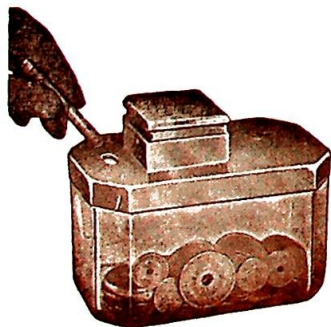
KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tlfgr.adr.: RUSTFRIKNUT

Å SPARE ER EN VANE-
SAK, EN VILJESAK, EN
KARAKTERSAK

« KLAR »
Fåes i banker over hele landet

TÅSEN BOK OG PAPIR A/S

ERLING THORNE

Kaj Munks vei 41, Oslo 8
Tlf. 23 02 40

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgate 3b, Oslo
Telefon 33 18 34 - 33 32 37

WISBECH
ARTIESELSKAP

MAJORSTUA - OSLO
MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

MALERMESTER

Otto Foerster

utfører allslags maler- og tapetserarbeide.

Tlf. 21 69 06

Allslags snekkerarbeid utføres

REIDAR MYRVOLD & SØNN

Gladsvøi 23, Grefsen
Tlf. 21 18 32

KVALITET I
KJØTT, FLESK OG
PØLSEVARER

Jens J. Andersen
TØYENGT. 2, Oslo

Er Deres familie tilstrekkelig trygget?

Hos oss får De den forsikringsform
De har behov for

Gulli & Rokk

ASSURANSE

Stortingsgt. 22 - Sentralbord 33 44 00
OSLO

Johan Olsen & Sønner

Entreprenørforretning

Etabl. 1896

KONGENSGT. 17 VII - SENTRALBORD 42 99 90